

PANIAGUA FUENTES, Javier. *El socialismo. De la socialdemocracia al PSOE y viceversa.* Madrid: Cátedra, 2016. La historia de..., 12. 370 pàgs. [13 x 20].

El professor Javier Paniagua, catedràtic de la UNED especialista en els moviments socialista i llibertari i codirector de la revista *Historia Social*, ens presenta una revisió crítica de la història del PSOE, centrada en els governs de Felipe González i de José Luís Rodríguez Zapatero. El primer capítol del llibre, dividit com la resta de capítols en diferents apartats, realitza un breu repàs històric on podem comprovar l'evolució del socialisme espanyol, des dels seus orígens revolucionaris fins a l'adopció d'un projecte polític reformista, després de passar per profunds debats teòrics. Una evolució equiparable, a nivell ideològic, a l'experimentada per bona part de la socialdemocràcia europea al llarg del segle XX; sense oblidar, tanmateix, l'especificitat política espanyola lligada a una evolució històrica (la supervivència del règim franquista després de la II Guerra Mundial) anòmala en comparació de la majoria dels sistemes polítics de l'Europa occidental.

El segon capítol, amb els socialistes al poder a partir de 1982, analitza les polítiques de caràcter socialdemòcrata desplegades pels governs de Felipe González i repassa els punts de trobada i desacord entre les dues figures més importants del socialisme espanyol de la dècada dels 80, el propi Felipe González i el seu vicepresident, Alfonso Guerra. Un apartat especial mereix la relació entre el PSOE i el seu partit germà a Catalunya, el PSC. Aquestes relacions permeten, al llarg del tercer capítol, repassar debats al voltant de conceptes com el federalisme, la nació i el catalanisme. Al següent capítol, en analitzar els mandats de José Luis Rodríguez Zapatero (2004-2011), trobarem aspectes i qüestions que van marcar les darreres presidències socialistes a Espanya, com l'adscripció a un republicanisme cívic, els reptes davant l'emigració, els debats sobre l'articulació territorial de l'Estat, el diàleg amb la banda terrorista ETA, la proposta de l'aliança de civilitzacions i, després de l'època de bonança econòmica, la negligent gestió de la crisi econòmica. Finalment, en l'últim capítol es realitza un repàs a les dues últimes convocatòries electorals (2015-2016) i al paper exercit pel PSOE en la complexa conjuntura política espanyola.

IHE
(Secretaria de la revista)

Traducción de la reseña anterior:

El profesor Javier Paniagua, catedrático de la UNED especialista en los movimientos socialista y libertario y codirector de la revista *Historia Social*, nos presenta una revisión crítica de la historia del PSOE, centrada en los gobiernos de Felipe González y de José Luís Rodríguez Zapatero. El primer capítulo del libro, dividido como el resto de capítulos en diferentes apartados, realiza un breve repaso histórico donde podemos comprobar la evolución del socialismo español, desde sus orígenes revolucionarios hasta la adopción de un proyecto político reformista, tras pasar por profundos debates teóricos. Una evolución equiparable, a nivel ideológico, a la experimentada por buena parte de la socialdemocracia europea a lo largo del siglo XX; sin olvidar, no obstante, la especificidad política española ligada a una evolución histórica (la supervivencia del régimen franquista tras la II Guerra Mundial) anómala en comparación con la mayoría de sistemas políticos de la Europa occidental.

El segundo capítulo, con los socialistas en el poder a partir de 1982, analiza las políticas de carácter socialdemócrata desplegadas por los gobiernos de Felipe González y repasa los puntos de encuentro y desencuentro entre las dos figuras más importantes del socialismo español de la década de los 80, el propio Felipe González y su vicepresidente, Alfonso Guerra. Un apartado especial merece la relación entre el PSOE y su partido hermano en Cataluña, el PSC. Estas relaciones permiten, a lo largo del tercer capítulo, repasar debates sobre conceptos como el federalismo, la nación y el catalanismo. En el siguiente capítulo, al analizar los mandatos de José Luis Rodríguez Zapatero (2004-2011), encontraremos aspectos y cuestiones que marcaron la últimas presidencias socialistas en España, como la adscripción a un republicanismo cívico, los retos ante la emigración, los debates sobre la articulación territorial del Estado, el diálogo con la banda terrorista ETA, la propuesta de la alianza de civilizaciones y, tras la época de bonanza económica, la negligente gestión de la crisis económica. Finalmente, en el último capítulo se realiza un repaso a las dos últimas convocatorias electorales (2015-2016) y al papel desempeñado por el PSOE en la compleja coyuntura política española.

IHE
(Secretaría de la revista)